2023/2287

24.10.2023

DECIZIA (PESC) 2023/2287 A CONSILIULUI

din 23 octombrie 2023

privind măsuri restrictive având în vedere situația din Niger

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind Uniunea Europeană, în special articolul 29,

având în vedere propunerea Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate,

întrucât:

(1) La 28 iulie 2023, Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite (CSONU) a emis o declarație în care a condamnat cu fermitate eforturile din 26 iulie 2023 de a schimba, în mod neconstituțional, guvernul legitim al Republicii Niger (denumită în continuare „Niger”). Membrii CSONU au solicitat eliberarea imediată și necondiționată a președintelui Republicii, Mohamed Bazoum, ales în mod democratic, și au subliniat necesitatea urgentă de a restabili ordinea constituțională în Niger. De asemenea, membrii CSONU și-au exprimat sprijinul pentru eforturile de mediere la nivel regional și continental.

(2) La 28 iulie 2023, Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate (denumit în continuare „Înaltul Reprezentant”) a emis o declarație în numele Uniunii cu privire la situația din Niger prin care a condamnat lovitura de stat, care constituie un atac grav pentru stabilitate și democrație în Niger. Înaltul Reprezentant a declarat că orice perturbare a ordinii constituționale va avea consecințe asupra cooperării dintre Uniune și Niger și și-a exprimat sprijinul pentru eforturile depuse de Comunitatea Economică a Statelor din Africa de Vest (ECOWAS) pentru a permite revenirea imediată la ordinea constituțională în Niger.

(3) La 29 iulie 2023, Înaltul Reprezentant a anunțat suspendarea sprijinului bugetar acordat de Uniune Nigerului, precum și încetarea întregii cooperări în domeniul apărării și securității dintre Uniune și Niger.

(4) La 30 iulie 2023, Autoritatea șefilor de stat sau de guvern ai ECOWAS a emis o declarație prin care a condamnat tentativa de lovitură de stat și a afirmat că președintele Bazoum rămâne președintele ales legitim al Nigerului. În plus, șefii de stat ai ECOWAS au decis să ia o serie de măsuri, inclusiv închiderea frontierelor terestre și aeriene dintre statele membre ale ECOWAS și Niger, impunerea unei zone de interdicție aeriană pentru toate zborurile comerciale înspre și dinspre Niger, suspendarea tuturor tranzacțiilor comerciale și financiare dintre statele membre ale ECOWAS și Niger, înghețarea activelor Republicii Niger deținute în băncile centrale ale statelor membre ale ECOWAS, precum și a activelor de stat ale Nigerului deținute în bănci comerciale situate în statele membre ale ECOWAS, suspendarea asistenței financiare acordate Nigerului și a tranzacțiilor financiare ale instituțiilor financiare regionale cu Nigerul și impunerea unei interdicții de călătorie și a unor măsuri de înghețare a activelor pentru funcționarii militari implicați în lovitura de stat.

(5) La 10 august 2023, Autoritatea șefilor de stat sau de guvern din ECOWAS a emis o nouă declarație, în care a reiterat condamnarea fermă a tentativei de lovitură de stat și menținerea în detenție a președintelui Bazoum și a dispus desfășurarea Forței de intervenție rapidă ECOWAS pentru a restabili ordinea constituțională în Niger.

(6) La 12 august 2023, Înaltul Reprezentant a emis o declarație în numele Uniunii cu privire la situația din Niger, în care a reiterat apelul la revenirea la ordinea constituțională, a exprimat sprijinul pentru eforturile ECOWAS, inclusiv prin instituirea unui nou regim de măsuri restrictive individuale, și a solicitat eliberarea președintelui Bazoum și a familiei acestuia.

(7) La 14 august 2023, Consiliul pentru pace și securitate al Uniunii Africane a emis o declarație în care și-a exprimat profunda îngrijorare față de reapariția alarmantă a loviturilor de stat militare care subminează democrația, pacea, securitatea și stabilitatea pe continentul african, a reafirmat politica de toleranță zero față de schimbările neconstituționale ale guvernului, a condamnat în termenii cei mai fermi lovitura de stat militară din Niger, a solicitat eliberarea imediată și necondiționată a președintelui Bazoum și a salutat eforturile depuse de ECOWAS.

(8) Având în vedere gravitatea situației, care constituie o amenințare pentru pacea și securitatea internațională în regiune, este oportună stabilirea unui cadru specific de măsuri restrictive împotriva persoanelor fizice sau juridice, a entităților sau a organismelor răspunzătoare de acțiuni care amenință pacea, stabilitatea și securitatea Nigerului, subminează ordinea constituțională, democrația și statul de drept, în special a celor care sunt răspunzătoare de detenția arbitrară a autorităților alese în mod democratic din Niger, sau care constituie încălcări grave ale drepturilor omului, abuzuri împotriva acestora sau încălcări ale dreptului internațional umanitar aplicabil în Niger, și împotriva persoanelor fizice sau juridice, a entităților sau a organismelor asociate cu acestea.

(9) Sunt necesare acțiuni suplimentare din partea Uniunii pentru punerea în aplicare a anumitor măsuri,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

(1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a împiedica intrarea sau tranzitul pe teritoriul lor al persoanelor fizice:

(a) răspunzătoare de acțiuni sau politici care amenință pacea, stabilitatea sau securitatea în Niger sau care s-au implicat direct ori indirect în astfel de acțiuni sau politici, le-au furnizat sprijin sau au beneficiat de pe urma lor;

(b) care subminează ordinea constituțională în Niger;

(c) ale căror acțiuni, politici sau activități subminează democrația sau statul de drept în Niger, inclusiv al acelor care sunt răspunzătoare de detenția arbitrară a autorităților alese în mod democratic din Niger;

(d) implicate în planificarea, conducerea sau comiterea de acte în Niger care constituie încălcări ale drepturilor omului, abuzuri împotriva acestora sau încălcări ale dreptului internațional umanitar, după caz;

(e) asociate cu persoanele fizice desemnate în temeiul literelor (a)-(d) sau cu persoanele fizice sau juridice desemnate în temeiul articolului 2 alineatul (1),

astfel cum figurează pe lista cuprinsă în anexă.

(2) Un stat membru nu este obligat, în temeiul alineatului (1), să refuze intrarea pe teritoriul său a propriilor resortisanți.

(3) Alineatul (1) nu aduce atingere cazurilor în care unui stat membru îi revine o obligație de drept internațional, și anume:

(a) în calitate de țară-gazdă a unei organizații internaționale interguvernamentale;

(b) în calitate de țară-gazdă a unei conferințe internaționale organizate de Organizația Națiunilor Unite sau sub auspiciile acesteia;

(c) în temeiul unui acord multilateral care conferă privilegii și imunități sau

(d) în temeiul Tratatului de conciliere din 1929 (Pactul de la Lateran) încheiat de Sfântul Scaun (Statul Vatican) și Italia.

(4) Alineatul (3) se aplică de asemenea în cazul în care un stat membru este țara-gazdă a Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE).

(5) Consiliul este informat în mod corespunzător în toate cazurile în care un stat membru acordă o derogare în temeiul alineatului (3) sau (4).

(6) Statele membre pot acorda derogări de la măsurile impuse în temeiul alineatului (1) atunci când deplasarea se justifică din motive umanitare urgente sau se efectuează în scopul participării la reuniuni interguvernamentale sau la reuniuni promovate ori găzduite de Uniune sau la reuniuni găzduite de un stat membru care asigură președinția OSCE, în cazul în care se poartă un dialog politic care promovează în mod direct obiectivele de politică ale măsurilor restrictive, inclusiv acordarea de sprijin pentru stabilitate și restabilirea ordinii constituționale în Niger.

(7) Statele membre pot, de asemenea, să acorde derogări de la măsurile impuse în temeiul alineatului (1) în cazul în care intrarea sau tranzitul unei persoane este necesar pentru îndeplinirea unor proceduri judiciare.

(8) Un stat membru care dorește să acorde o derogare în temeiul alineatului (6) sau (7) informează Consiliul în scris în acest sens. O derogare se consideră a fi acordată, cu excepția cazului în care unul sau mai multe state membre ridică obiecții în scris în termen de două zile lucrătoare de la primirea notificării privind derogarea propusă. În cazul în care unul sau mai multe state membre ridică o obiecție, Consiliul, hotărând cu majoritate calificată, poate decide să acorde derogarea propusă.

(9) În cazul în care, în temeiul alineatului (3), (4), (6), (7) sau (8), un stat membru autorizează intrarea pe teritoriul său sau tranzitul persoanelor incluse pe lista din anexă, autorizarea respectivă se limitează la scopul pentru care a fost acordată și la persoanele vizate de respectiva autorizare.

Articolul 2

(1) Se îngheață toate fondurile și resursele economice care aparțin, se află în proprietatea, sunt deținute sau controlate de persoane fizice sau juridice, entități sau organisme:

(a) răspunzătoare de acțiuni sau politici care amenință pacea, stabilitatea sau securitatea în Niger sau care s-au implicat direct sau indirect în astfel de acțiuni sau politici, le-au furnizat sprijinit sau au beneficiat de pe urma lor;

(b) care subminează ordinea constituțională în Niger;

(c) ale căror acțiuni, politici sau activități subminează democrația sau statul de drept în Niger, inclusiv acelea care sunt răspunzătoare de detenția arbitrară a autorităților alese în mod democratic din Niger;

(d) implicate în planificarea, conducerea sau comiterea de acte în Niger care constituie încălcări ale drepturilor omului, abuzuri împotriva acestora sau încălcări ale dreptului internațional umanitar, după caz;

(e) sunt asociate cu persoanele fizice sau juridice, entitățile sau organismele desemnate la literele (a)-(d),

astfel cum figurează pe lista cuprinsă în anexă.

(2) Se interzice punerea de fonduri sau resurse economice, în mod direct sau indirect, la dispoziția sau în beneficiul persoanelor fizice sau juridice, al entităților sau organismelor incluse pe lista din anexă.

(3) Prin derogare de la alineatul (1) sau (2), autoritățile competente ale unui stat membru pot autoriza deblocarea anumitor fonduri sau resurse economice înghețate sau punerea la dispoziție a anumitor fonduri sau resurse economice, în anumite condiții pe care le consideră corespunzătoare, după ce au stabilit că fondurile sau resursele economice în cauză:

(a) sunt necesare pentru a satisface nevoile de bază ale persoanelor enumerate în anexă și ale membrilor lor de familie aflați în întreținerea lor, incluzând cheltuielile pentru alimente, chirie sau ipotecă, pentru medicamente și tratamente medicale, impozite, prime de asigurare și plata facturilor la utilități;

(b) sunt destinate exclusiv plății unor onorarii rezonabile și rambursării cheltuielilor suportate în legătură cu furnizarea unor servicii juridice;

(c) sunt destinate exclusiv plății unor comisioane sau taxe aferente serviciilor de păstrare sau de gestionare curentă a unor fonduri sau resurse economice înghețate;

(d) sunt necesare pentru cheltuieli extraordinare, cu condiția ca autoritatea competentă în cauză să fi notificat autorităților competente ale celorlalte state membre și Comisiei motivele pe baza cărora consideră că ar trebui acordată o autorizare specifică, cu cel puțin două săptămâni înainte de acordarea autorizării; sau

(e) urmează să fie plătite într-un sau dintr-un cont al unei misiuni diplomatice sau consulare sau al unei organizații internaționale care beneficiază de imunități în conformitate cu dreptul internațional, în măsura în care astfel de plăți sunt destinate a fi utilizate în scopurile oficiale ale misiunii diplomatice sau consulare sau ale organizației internaționale.

Statul membru în cauză informează celelalte state membre și Comisia cu privire la orice autorizare acordată în temeiul prezentului alineat, în termen de două săptămâni de la acordarea unei astfel de autorizații.

(4) Prin derogare de la alineatul (1), autoritățile competente ale statelor membre pot autoriza deblocarea anumitor fonduri și resurse economice înghețate, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

(a) fondurile sau resursele economice fac obiectul unei hotărâri arbitrale pronunțate anterior datei la care persoana fizică sau juridică, entitatea sau organismul menționat la alineatul (1) a fost inclus pe lista din anexă, sau fac obiectul unei hotărâri judecătorești sau decizii administrative pronunțate în Uniune, ori al unei hotărâri judecătorești executorii în statul membru în cauză, anterior sau ulterior datei respective;

(b) fondurile sau resursele economice vor fi utilizate exclusiv pentru a satisface creanțele garantate printr-o astfel de hotărâre sau decizie ori a căror valabilitate este recunoscută printr-o astfel de hotărâre sau decizie, în limitele stabilite de actele cu putere de lege și de normele administrative aplicabile care reglementează drepturile persoanelor care au astfel de creanțe;

(c) hotărârea sau decizia nu este în beneficiul unei persoane fizice sau juridice, al unei entități sau al unui organism care figurează în lista din anexă și

(d) recunoașterea hotărârii sau a deciziei nu contravine ordinii publice din statul membru în cauză.

Statul membru în cauză informează celelalte state membre și Comisia cu privire la orice autorizare acordată în temeiul prezentului alineat, în termen de două săptămâni de la acordarea unei astfel de autorizații.

(5) Alineatul (1) nu împiedică o persoană fizică sau juridică, o entitate sau un organism inclus pe lista din anexă să efectueze plăți datorate în temeiul unui contract sau acord încheiat ori în baza unei obligații care a apărut anterior datei la care persoana fizică sau juridică, entitatea sau organismul respectiv a fost inclus pe lista din anexă, cu condiția ca statul membru în cauză să fi stabilit că beneficiarul plății respective nu este, în mod direct sau indirect, o persoană fizică sau juridică, o entitate sau un organism menționat la alineatul (1).

(6) Alineatul (2) nu se aplică sumelor transferate în conturile înghețate care reprezintă:

(a) dobânzi sau alte venituri generate de conturile respective, cu condiția ca astfel de dobândă sau astfel de alte venituri să rămână sub incidența măsurilor prevăzute la alineatul (1);

(b) plăți datorate în temeiul unor contracte, acorduri sau obligații care au fost încheiate sau au survenit anterior datei la care aceste conturi au devenit obiectul măsurilor prevăzute la alineatele (1) și (2), cu condiția ca astfel de plăți să rămână sub incidența măsurilor prevăzute la alineatul (1); sau

(c) plăți datorate în temeiul unor hotărâri judecătorești, decizii administrative sau hotărâri arbitrale pronunțate în Uniune sau executorii în statul membru în cauză, cu condiția ca astfel de plăți să rămână sub incidența măsurilor prevăzute la alineatul (1).

(7) Alineatele (1) și (2) nu se aplică furnizării, procesării sau plății fondurilor, a altor active financiare sau resurse economice ori furnizării de bunuri și servicii care sunt necesare pentru a asigura furnizarea la timp a asistenței umanitare sau pentru a sprijini alte activități care răspund unor nevoi umane de bază în cazul în care o astfel de asistență este furnizată și alte activități sunt desfășurate de:

(a) Organizația Națiunilor Unite, inclusiv prin programele, fondurile și de către alte entități și organisme ale acesteia, precum și de agențiile specializate și organizațiile conexe ale acesteia;

(b) organizații internaționale;

(c) organizații umanitare cu statut de observator în cadrul Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite și de membri ai respectivelor organizații umanitare;

(d) organizațiile neguvernamentale finanțate bilateral sau multilateral care participă la planurile de răspuns umanitar ale Organizației Națiunilor Unite, la planurile de răspuns pentru refugiați, la alte apeluri sau clustere umanitare ale Organizației Națiunilor Unite coordonate de Oficiul Organizației Națiunilor Unite pentru Coordonarea Afacerilor Umanitare (OCHA);

(e) organizații și agenții cărora Uniunea le-a acordat certificatul de parteneriat umanitar sau care sunt certificate sau recunoscute de un stat membru în conformitate cu procedurile naționale;

(f) agenții specializate ale statelor membre; sau

(g) angajații, beneficiarii de granturi, filialele sau partenerii de implementare ai entităților menționate la literele (a)-(f) atunci când și în măsura în care aceștia acționează în calitățile respective.

(8) În cazurile care nu intră sub incidența alineatului (7) și prin derogare de la alineatul (1) sau (2) de la prezentul articol, autoritățile competente ale unui stat membru pot autoriza deblocarea anumitor fonduri sau resurse economice înghețate ori punerea la dispoziție a anumitor fonduri sau resurse economice, în condițiile pe care le consideră adecvate, după ce au stabilit că furnizarea respectivelor fonduri sau resurse economice este necesară pentru a asigura acordarea la timp a asistenței umanitare sau pentru a sprijini alte activități care răspund unor nevoi umane de bază.

(9) În absența unei decizii negative, a unei cereri de informații sau a notificării unei perioade de timp suplimentare din partea autorității competente în cauză în termen de cinci zile lucrătoare de la data primirii unei cereri de autorizare în temeiul alineatului (8), se consideră că autorizația respectivă a fost acordată.

Statul membru în cauză informează celelalte state membre și Comisia în legătură cu orice autorizație acordată în temeiul prezentului articol, în termen de patru săptămâni de la acordarea unei astfel de autorizații.

Articolul 3

(1) Consiliul, hotărând în unanimitate pe baza unei propuneri a unui stat membru sau a Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate (denumit în continuare „Înaltul Reprezentant”), întocmește și modifică lista prevăzută în anexă.

(2) Consiliul comunică persoanei fizice sau juridice, entității sau organismului vizat decizia menționată la alineatul (1), inclusiv motivele includerii pe listă, fie direct, dacă adresa este cunoscută, fie prin publicarea unui aviz, acordând persoanei fizice sau juridice, entității sau organismului în cauză posibilitatea de a prezenta observații.

(3) În cazul în care se transmit observații sau se prezintă dovezi substanțiale noi, Consiliul reexaminează decizia menționată la alineatul (1) și informează în consecință persoana fizică sau juridică, entitatea sau organismul în cauză.

Articolul 4

(1) Anexa cuprinde motivele includerii pe listă a persoanelor fizice și juridice, a entităților și a organismelor menționate la articolele 1 și 2.

(2) Anexa include informațiile necesare identificării persoanelor fizice sau juridice, a entităților sau a organismelor vizate, în cazul în care aceste informații sunt disponibile. În ceea ce privește persoanele fizice, aceste informații pot cuprinde: numele și pseudonimele; data și locul nașterii; cetățenia; numărul pașaportului și al cărții de identitate; sexul; adresa, dacă este cunoscută; funcția sau profesia. În ceea ce privește persoanele juridice, entitățile și organismele, aceste informații pot cuprinde: denumirile; data și locul înregistrării; numărul de înregistrare; sediul.

Articolul 5

(1) Consiliul și Înaltul Reprezentant pot prelucra date cu caracter personal în vederea îndeplinirii atribuțiilor care le revin în temeiul prezentei decizii, în special:

(a) în ceea ce privește Consiliul, pentru pregătirea și efectuarea modificărilor la anexă;

(b) în ceea ce privește Înaltul Reprezentant, pentru pregătirea modificărilor la anexă.

(2) Consiliul și Înaltul Reprezentant pot prelucra, dacă este cazul, datele relevante referitoare la infracțiunile comise de persoanele fizice incluse pe listă și la condamnările penale sau măsurile de securitate privind aceste persoane, numai în măsura în care o astfel de prelucrare este necesară pentru pregătirea anexei.

(3) În sensul prezentei decizii, Consiliul și Înaltul Reprezentant sunt desemnați drept „operatori" în înțelesul articolului 3 punctul 8 din Regulamentul (UE) 2018/1725 al Parlamentului European și al Consiliului ([1]), pentru a se asigura că persoanele fizice în cauză își pot exercita drepturile în temeiul regulamentului respectiv.

Articolul 6

Nu se admite nicio pretenție în legătură cu niciun contract sau tranzacție a cărei executare a fost afectată, în mod direct sau indirect, în totalitate sau parțial, de măsurile impuse în temeiul prezentei decizii, inclusiv cererilor de despăgubire sau oricărei alte cereri de acest tip, cum ar fi cererile de daune-interese sau cererile în temeiul unei garanții, în special cererilor de prelungire sau de plată a unei obligațiuni, a unei garanții sau a unei contragaranții, mai ales a unei garanții financiare sau a unei contragaranții financiare, indiferent de formă, prezentate de:

(a) persoanele fizice sau juridice, entitățile ori organismele desemnate, care sunt incluse pe lista din anexă;

(b) orice persoană fizică sau juridică, entitate sau organism care acționează prin intermediul sau în numele uneia dintre persoanele fizice sau juridice, entitățile sau organismele menționate la litera (a).

Articolul 7

Se interzice participarea, cu bună știință sau în mod intenționat, la activități care au drept scop sau efect eludarea interdicțiilor prevăzute în prezenta decizie.

Articolul 8

Pentru ca măsurile prevăzute de prezenta decizie să aibă un impact cât mai mare, Uniunea încurajează statele terțe să adopte măsuri restrictive similare celor prevăzute în prezenta decizie.

Articolul 9

Prezenta decizie se aplică până la 24 octombrie 2024.

Prezenta decizie se reexaminează permanent. Prezenta decizie se reînnoiește sau se modifică, după caz, în cazul în care Consiliul consideră că obiectivele sale nu au fost îndeplinite.

Excepțiile menționate la articolul 2 alineatele (7), (8) și (9) în ceea ce privește articolul 2 alineatele (1) și (2) se revizuiesc la intervale regulate și cel puțin o dată la 12 luni sau, în urma unei schimbări fundamentale a circumstanțelor, la cererea urgentă a oricărui stat membru, a Înaltului Reprezentant sau a Comisiei.

Articolul 10

Prezenta decizie intră în vigoare în ziua următoare datei publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

([1]) Regulamentul (UE) 2018/1725 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2018 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 45/2001 și a Deciziei nr. 1247/2002/CE (JO L 295, 21.11.2018, p. 39).

Adoptată la Luxemburg, 23 octombrie 2023.

Pentru Consiliu
Președintele
J. BORRELL FONTELLES

ANEXĂ

Lista persoanelor fizice și juridice, entităților și organismelor menționate la articolele 1 și 2

[…]